

Oktatás és Európai Unió (2013)

Halász Gábor
egyetemi tanár

ELTE PPK Neveléstudományi mesterképzési szak, IV. félév
3 kredit (30 kontaktóra)¹

Azt, ami a nemzeti oktatási rendszerekben történik, egyre nagyobb mértékben befolyásolják azok a közös célok és közös probléma-kezelési módok, amelyeket az országok egymással együttműködve, egymásra figyelve és egymástól tanulva dolgoznak ki. Ennek az együttműködésnek és kölcsönös tanulásnak legfontosabb, bár nem kizárólagos terepét az Európai Unió alkotja. Ha meg akarjuk érteni mindazt, ami saját oktatási rendszerünkben történik, és szeretnénk jobban előre látni azt, ami a jövőben várható, nem nélkülözhetjük az uniós folyamatok megismerését és megértését. Ez is indokolja azt, hogy a neveléstudományi mesterképzés programjának törzsanyagában önálló kurzusként jelenik meg az Európai Unió és az oktatás témája.

A KURZUS CÉLJA

E kurzus az ELTE PPK Neveléstudományi mesterszintű képzési programjának ([lásd itt](#)) része. Célja a hallgatók bevezetése Európai Unió és az oktatás problémavilágába. A kurzuson részt vevők megismerik az Európai Unió működének és döntéshozatali mechanizmusainak az oktatás szempontjából fontos jellemzőit, betekintést nyernek a közösség oktatással kapcsolatos tevékenységének fejlődésébe, az Unió jelenlegi oktatáspolitikájába és oktatással kapcsolatos programjaiba, valamint az uniós tagországok oktatásügyének fejlődésébe.

A FELDOLGOZANDÓ TÉMÁK

- Az Európai Unió kialakulása, fejlődése és döntéshozatali mechanizmusai (Melyek az Unió kialakulásának legfontosabb állomásai? Melyek az Unió legfontosabb intézményei és mi ezek szerepe? Kik az unión belüli döntéshozatal legfontosabb szereplői, milyen szerepmegosztás van közöttük? Hogyan születnek döntések az unión

¹ E kurzus – melynek van egy csökkentett kontakt-óraszámú, a nem nappali tagozatos hallgatók igényeihez adaptált változata is – megfelel az akkreditációs dokumentumokban "Oktatási rendszerek az EU-ban" címmel megjelenő kurzusnak.

- belül, hogyan jönnek létre a közösségi politikák?)
- Az Európai Unió oktatásügyi szerepének fejlődése a kezdetek óta napjainkig (Milyen fontosabb állomásai voltak az Unió oktatással kapcsolatos szerepe kialakulásának? Hogyan és minek a hatására tett az unió egyre nagyobb befolyásra az oktatás világában? Milyen eszközöket alkalmaz a közösség annak érdekében, hogy a közös célok a tagországokban megvalósuljanak?)
 - Az uniós oktatáspolitikai jellemzői, a közösségi oktatáspolitikai fontosabb területei (Mi jellemzi a közösségi szakpolitikákat az oktatás területén, melyek a legfontosabb közös célok? Mire törekszik a közösség a közoktatás, a felsőoktatás és a szakképzés területén? Mi a tartalma a közösség egész életen át tartó tanulási politikájának?)
 - Az Unió átfogó stratégiai célja és az oktatás (Miből állt a Lisszaboni Folyamat és miért volt fontos ez az oktatás számára? Milyen következményei vannak az oktatás fejlődésére annak, hogy e terület súlya rendkívüli módon felértékelődött a gazdasági fejlődés, a foglalkoztatás és a társadalmi kohézió erősítését célzó politikák számára? Hogyan alakította át az oktatásfejlesztés céljait és a közösségi politika eszközeit a Lisszaboni Folyamat? Milyen új stratégiai célok fogalmazódtak meg a 2010 és 2020 közötti időszakra? Mi az oktatás szerepe a 2020-ig tartó stratégiában?)
 - Az uniós tagság hazai oktatási hatásai (Milyen szerepet játszik az Európai Unió a hazai oktatás fejlődésében? Milyen hatásai vannak az oktatásra az uniós forrásokból megvalósított fejlesztéseknek és a közösségi oktatási programoknak? Hogyan befolyásolják az oktatásfejlesztés magyarországi céljait a közösségi célok?)
 - Az európai oktatási rendszerek fejlődése (Hogyan alakul az oktatás fejlődése az európai országokban? Melyek a jellemző változások és a legfontosabb trendek? Miben más az oktatás Európában, mint a világ más részein? Hogyan jelennek meg Európában az oktatási rendszerek fejlődésének azok a globális trendjei, melyekről az előző évben tanultunk?)

TANULÁSI MÓDSZEREK, KÖVETELMÉNY ÉS ÉRTÉKELÉS

Az kurzus támogatja a hallgatók aktív bevonását. Az előadások részben hallgatói kérdésekre épülnek: az órák mindig az előző alkalommal megvitatott témával kapcsolatos hallgatói kérdések megválaszolásával kezdődnek (minden óra végén két hallgató vállalja a következő alkalomra kérdések megfogalmazását). A hallgatók esetenként az e-learning felületen írásban megoldandó feladatot is kapnak.

A nappali tagozatos hallgatók – erről történő külön megegyezés alapján – három témában vállalhatják 3-4 fős csoportban az uniós szakpolitika egyes területeinek a bemutatását. Ehhez részben *angol nyelvű, eredeti uniós dokumentumokat is kell olvasni*. A választható három téma:

- az iskolákra vonatkozó közös szakpolitika
- a közös felsőoktatási szakpolitika

- az egész életen át tartó oktatás közösségi politikája

A félévet kollokvium zárja, ahol a hallgatóknak a fenti témáknak megfelelő kérdésekre válaszolnak. Azok, akik prezentációt tartottak a vizsgán nem húznak tételt, hanem az előadás témájáról történik közös beszélgetés.

Követelmény

- az előadások látogatása
- a kötelező irodalom elolvasása
- az e-learning felületen kapott feladatok sikeres megoldása
- megfelelő teljesítmény a szóbeli vizsgán

Az értékelés a *nappali tagozatos* hallgatók esetében az alábbiaknak megfelelően történik:²

	Max pontszám	%
Órai jelenlét (egy hiányzás 2 pont levonás)	30	15
Hallgatói kérdések (2 alkalom 30 pont, 1 alkalom 20 pont, 0 alkalom 0 pont)	30	15
E-learning feladatok eredményes megoldása	40	20
Vizsga	100	50
Max pontszám	200	100

A csoportos prezentációt tartó hallgatók esetében az egyéni vizsgaeredmény meghatározása (amint a fenti táblázat mutatja, maximum 100 pont) az alábbiaknak megfelelően történik

	Max pontszám	%
Prezentáció során nyújtott egyéni teljesítmény oktatói értékelése	30	30
Társak értékelése a közös teljesítményhez való egyéni hozzájárulásról ³	20	20
Vizsgán mutatott teljesítmény oktatói értékelése	50	50
Max pontszám	100	100

² Az esti tagozatos hallgatók esetében csak a vizsgaeredmény számít.

³ Ez oly módon történik, hogy a csoport minden tagja két nevet felír egy lapra: az egyik annak a hallgatónak a neve, aki szerinte a legnagyobb mértékben hozzájárult a közös teljesítményhez, a másik azé a hallgatónak, akinek a hozzájárulása a legkisebb volt. Ennek alapján kialakul egy rangsor. A rangsor élén lévő hallgató megkapja a maximális 20-as pontszámot, a rangsor alján lévő hallgató nem kap pontot, a többiek 20 pontot kapnak.

Az indexbe kerülő jegy kiszámítása:

Pontszám	Osztályzat
171-200	5
131-170	4
111-140	3
81-110	2
80 és alatta	1

KÖTELEZŐ IRODALOM

- Halász Gábor (2012): Az oktatás az Európai Unióban. Új Mandátum. Budapest

Ezen kívül minden hallgatónak ismernie kell az Európai Unió és az Európai Bizottság oktatási igazgatóságának weblapjait (az előbbi magyarul is, az utóbbi angol, német és francia nyelven elérhető)

- http://europa.eu/pol/educ/index_hu.htm
- http://ec.europa.eu/education/index_en.htm

AJÁNLOTT IRODALOM

- Az Európai Unió Tanácsa (2009): A Tanács következtetései (2009. május 12.) az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről („Oktatás és képzés 2020”) (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:HU:PDF>)
- Az Európai Községek Bizottsága (2008): A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. A XXI. századi kompetenciák fejlesztése: Az iskolákról szóló európai együttműködés menetrendje. Brüsszel, 3.7.2008. COM(2008) 425 végleges (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0425:FIN:HU:PDF>)
- Commission of the European Communities (2011): Progress towards the common European objectives in education and training (2010/2011) - Indicators and benchmarks. The European Commission's annual progress reports measure developments in education and training across the EU, using a series of indicators, benchmarks and research results (http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc2881_en.htm).
- Commission of the European Communities (2012): Rethinking education: investing in skills for better socio-economic outcomes. Communication from the commission to the European Parliament, the council, the European Economic and social committee and the committee of the regions (http://ec.europa.eu/education/news/rethinking_en.htm)
- EURYDICE (2009): Higher Education in Europe 2009: Developments in the

Bologna Process. European Commission. Brussels

(letölthető angolul, németül és franciául:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_studies_en.php)

- EURYDICE (2009): Key Data on Education in Europe 2009. (http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/105EN.pdf)
- **Field, John (1998): European Dimensions. Education, Training and the European Union. Higher Education Policy Series 39. Jesica Kingsley Publishers. London and Philadelphia**
 - Chapter One: The European Dimension and the Global Context
 - Chapter Two: Developing Policies for Education and Training, 1957-1992
 - Chapter Three: Educating a Europe of the People: The 1990s

Elektronikus formában ezek magyar fordítása elérhető:

- http://www.eupaletta.hu/gallery/file/tanulmany5globalizacioeseuoktatas_1018342190.pdf
 - http://www.eupaletta.hu/gallery/file/tanulmany4_1018341948.pdf
 - http://www.eupaletta.hu/gallery/file/Tanulmany3fieldcitizens1990s_1018341913.pdf
 - http://www.eupaletta.hu/gallery/file/h18_ezredford_1023874069.pdf
- Hingel, A.J. (2001): Education policies and European governance. Contribution to the Interservice Groups on European Governance. European Commission Directorate-General for Education and Culture Education. DG EAC/A/1 (Development of Educational Policies). March 2001 (http://ec.europa.eu/governance/areas/group12/contribution_education_en.pdf)
 - **Pépin, Luce (2007): *The History of EU Cooperation in the Field of Education and Training: how lifelong learning became a strategic objective*. European Journal of Education, Vol. 42, No. 1, 2007 (elektronikus formában elérhető)**

A fentiekén túl ajánlott megismerkedni az EUROPALETTA ("Magyarország első Európai Oktatási Kikötője") című weblap tartalmával (<http://www.eupaletta.hu/>)